

**РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ КРУГЛОГО СТОЛУ
“КОМПЛЕКСНІ ВИМІРЮВАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ:
НОВІ ВИКЛИКИ – СТАРІ ПРОБЛЕМИ”**

У рамках роботи XXI Міжнародної наукової конференції “Харківські соціологічні читання. Мова соціології: сучасні тренди” був проведений круглий стіл “Комплексні вимірювальні інструменти: нові виклики – старі проблеми”.

Основними учасниками круглого столу були завідувач відділу методології та методів соціології Інституту соціології НАН України Є. Головаха, завідувач кафедри методів соціологічних досліджень Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна О. Кізілов, завідувач кафедри методології та методів соціологічних досліджень Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка М. Сидоров, старший науковий співробітник відділу методології та методів соціології Інституту соціології НАН України С. Дембіцький, співробітниця кафедри загальної та соціальної психології і соціології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки С. Сальнікова, співробітниця кафедри методів соціологічних досліджень Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Н. Коритнікова, співробітниця кафедри методології та методів соціологічних досліджень Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка О. Соколовська.

Було представлено три доповіді. У доповіді “Об’єкти соціологічного вимірювання: спроба типології” С. Дембіцький зазначив про необхідність звернення не тільки до латентних змінних як головного об’єкта вимірювання у соціальних науках, але й до соціальних феноменів і станів психічної системи індивідів. Соціальні феномени слід розглядати як аспекти соціальної дійсності, що спостерігаються безпосередньо. Якщо говорити про соціальні феномени, які можуть бути об’єктом соціологічного вимірювання, то слід розглядати феномени інституційного характеру. Їх вимірювання передбачає звернення до установок щодо повсюдно поширених суспільних явищ і процесів, які склалися історично. Що стосується станів психічної системи індивідів, то їх визначення доповідач не деталізував. На підставі мультиоб’єктності соціологічного вимірювання С. Дембіцький зробив висновок про недостатність категоріального апарату сучасного соціального вимірювання, необхідність звернення не тільки до шкал, але й інших інструментів вимірювання у соціальних науках, а також необхідність деталізації стандартів якості вимірювальних інструментів у соціології.

У доповіді “Комплексна оцінка роботи сервісів електронного уряду: важливість і складність в реалізації” Н. Коритнікова поділилася досвідом оцінки рівня впровадження та використання інструментів електронного управління в Луганській області (березень – травень 2018 р.). На прикладі цього дослідження були продемонстровані важливість і складність у реалізації комплексної оцінки роботи сервісів електронного уряду. Доповідачка зосередила увагу на тому, що результати оцінки містять у собі велику кількість суперечливих нюансів (багатокomпонентність поняття, відсутність інформації про майбутню структуру органів місцевого самоврядування, “закритість” експертів, складність перевірки відповідей на достовірність), які необхідно враховувати для досягнення узгодженості при узагальненні даних.

© Дембіцький С.С., 2018

У доповіді “Досвід валідизації Індексу статусних характеристик Уорнера” О. Ковальська розповіла про результати побудови надійного та валідного інструменту для вимірювання соціального статусу індивіда в сучасному українському суспільстві. Відповідна методика (Адаптований індекс статусних характеристик Уорнера) базується на чотирьох компонентах: зайнятості, доході, районі проживання та типі житла респондента. На основі експертного опитування з’ясовано вагові коефіцієнти цих компонентів – відповідно, 2.9, 2.5, 1.2 та 1.0. З метою аргументації вимірювальної якості індексу О. Ковальська також здійснила його конструктну (зіставлення значень індексу з результатами вимірювання самооцінки соціального статусу, а також суб’єктивної самооцінки матеріального положення сім’ї) та критеріальну (проведення опитування у житлових комплексах, що суттєво відрізняються з точки зору статусних характеристик їх мешканців) валідизацію.

Крім обговорення ідей, представлених у доповідях, учасниками круглого столу порушувалися й інші питання. Зокрема, ступінь відповідності установок і фактичної поведінки на прикладі методичного дослідження (М. Сидоров), необхідність та техніки фіксації недостовірних відповідей респондентів (С. Сальнікова).

С.С. Дембіцький,
канд. соціол. наук,
старший науковий співробітник
відділу методології та методів соціології,
Інститут соціології НАН України,
вул. Шовковична, 12, Київ, 01021, Україна,
email: e_forge@me.com

S.S. Dembitskyi,
PhD. (Sociology),
senior scientific fellow,
department of methodology and methods of sociology,
Institute of Sociology National Academy of Sciences of Ukraine,
12, Shovkovychna Str., Kyiv, 01021, Ukraine,
email: e_forge@me.com